

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 5a/2016

privind controlul constituționalității articolului 186 alin. (3), (8), (9)
din Codul de procedură penală al Republicii Moldova
nr. 122-XV din 14 martie 2003

CHIȘINĂU

26 februarie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dlui Maxim Iurcu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 4 februarie 2016,
înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 februarie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 4 februarie 2016, dnii Vasile Bolea și Adrian Lebedinschi, deputați în Parlament, au adresat Curții Constituționale sesizarea privind controlul constituționalității articolului 186 alin. (3), (8), (9) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorii acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Potrivit prevederilor art. 186 alin. (3), (8) și (9) din Codul de procedură penală, termenul arestului preventiv aplicat unei persoane poate depăși termenul de 12 luni. La fel, potrivit art. 186 alin. (9), prelungirea termenului arestului preventiv la faza judecării cauzei este de 3 luni.

4. În același timp, potrivit art. 25 alin. (4) din Constituție, durata maximă a arestului nu poate depăși 12 luni, iar fiecare prelungire a arestului nu poate depăși 30 de zile.

5. În opinia autorilor sesizării, prevederile contestate contravin articolului 25 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

[...]

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M. O., 2012, nr.263-269, art.855) sunt următoarele:

Articolul 176

Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

„(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni, de asemenea ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative arestării se aplică numai persoanei care este bănuită, învinuită de săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, iar în cazul existenței unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea altor infracțiuni, ele se aplică învinuitului, inculpatului care a comis cel puțin una din acțiunile menționate la alin. (1).

[...]”

Articolul 186

Termenul Ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

„(1) Termenul Ținerii persoanei în stare de arest curge de la momentul privării persoanei de libertate la reținerea ei, iar în cazul în care ea nu a fost reținută – de la momentul executării hotărârii judecătorești privind aplicarea acestei măsuri preventive. În termenul Ținerii bănuțului, învinuțului, inculpatului în stare de arest se include timpul în care persoana:

1) a fost reținută și arestată preventiv;

2) a fost sub arest la domiciliu;

3) s-a aflat într-o instituție medicală, la decizia judecătorului de instrucție sau a instanței, pentru expertiză în condiții de staționar, precum și la tratament, în urma aplicării în privința ei a măsurilor de constrângere cu caracter medical.

(2) Ținerea persoanei în stare de arest în faza urmării penale până la trimiterea cauzei în judecată nu va depăși 30 de zile, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod.

(3) În cazuri excepționale, în funcție de complexitatea cauzei penale, de gravitatea infracțiunii și în caz de pericol al dispariției învinuțului ori de risc al exercitării din partea lui a presiunii asupra martorilor sau al nimicirii ori deteriorării mijloacelor de probă, durata Ținerii învinuțului în stare de arest preventiv la faza urmării penale poate fi prelungită:

1) până la 6 luni, dacă persoana este învinuțită de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă maximă de până la 15 ani închisoare;

2) până la 12 luni, dacă persoana este învinuțită de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă maximă de până la 25 de ani închisoare sau detențiune pe viață.

(4) Învinuților minori durata Ținerii în stare de arest preventiv poate fi prelungită numai până la 4 luni.

(5) Fiecare prelungire a duratei arestării preventive nu poate depăși 30 de zile în faza urmării penale și 90 de zile în faza judecării cauzei.

(6) În caz dacă este necesar de a prelungi durata arestării preventive a învinuțului, inculpatului, procurorul, nu mai târziu de 5 zile până la expirarea termenului de arestare, înaintează judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă cauza un demers privind prelungirea acestui termen. În cazul în care, la data adoptării sentinței, termenul arestului preventiv rămas este mai mic de 15 zile, instanța de judecată este obligată, la demersul procurorului, să se pronunțe asupra prelungirii termenului arestului preventiv până la pronunțarea sentinței.

(7) La soluționarea demersului privind prelungirea termenului arestării preventive, judecătorul de instrucție sau, după caz, instanța de judecată este în drept să înlocuiască arestarea preventivă cu arestarea la domiciliu, liberare provizorie sub control judiciar sau liberare provizorie pe cauțiune.

(8) După trimiterea cauzei în instanța de judecată, termenul judecării cauzei cu menținerea inculpatului în stare de arest, din ziua primirii cauzei în

instanța de judecată și până la pronunțarea sentinței, nu poate depăși 6 luni, dacă persoana este învinuită de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa maximă de până la 15 ani închisoare, și 12 luni, dacă persoana este învinuită de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa maximă de până la 25 de ani închisoare sau detențiune pe viață.

(9) După expirarea termenelor stabilite la alin.(5) și (8), termenul judecării cauzei cu menținerea inculpatului în stare de arest poate fi prelungit doar în cazuri excepționale, la demersul procurorului, printr-o încheiere motivată a instanței care judecă cauza, de fiecare dată cu 3 luni până la pronunțarea sentinței.

(10) Hotărârea instanței de prelungire a termenului de judecare a cauzei cu menținerea în stare de arest a inculpatului poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară. Atacarea hotărârii nu suspendă examinarea cauzei.

(11) Prevederile stabilite la alin. (5), (6), (8), (9) și (10) se aplică, în mod corespunzător, la examinarea cauzei în apel.

(12) Prolungirea duratei arestării preventive până la 6 luni se decide de către judecătorul de instrucție în baza demersului procurorului din circumscripția în raza teritorială a căreia se efectuează urmărirea penală, iar în caz de necesitate de a prelungi arestarea preventivă peste termenul indicat – în baza demersului aceluiași procuror, cu consimțământul Procurorului General sau al adjuncților lui.

(13) Hotărârea de prelungire a duratei arestării preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.”

8. Prevederile relevante ale Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 5

Dreptul la libertate și la siguranță

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în

necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

5. Orice persoană care este victimă unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

9. Autorii sesizării susțin că prevederile contestate nu corespund cerințelor de calitate a legii.

10. Autorii sesizării pretind, în special, că aplicarea cumulativă a prevederilor alineatelor (3), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală permite prelungirea arestului preventiv pe o perioadă totală de peste 12 luni, contrar termenului expres prevăzut de articolul 25 alin. (4) din Constituție.

11. De asemenea, autorii sesizării afirmă că norma articolului 186 alin. (9) din Codul de procedură penală, care permite emiterea unor mandate de arest pentru o perioadă de până la 3 luni, încalcă termenul de 30 de zile prevăzut expres de articolul 25 alin. (4) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea constată următoarele.

13. În temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, articolului 4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin.(1) lit.a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor.

14. Curtea menționează că articolele 25 lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

15. Curtea reține că prerogativa cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

16. Curtea constată că obiectul controlului constituționalității îl constituie art. 186 alin. (3), (8), (9) din Codul de procedură penală.

17. Curtea menționează că normele contestate au fost supuse controlului constituționalității prin Hotărârea nr. 3 din 23 februarie 2016. Prin hotărârea menționată Curtea a declarat neconstituționale prevederile art.186 alin. (3), (8), (9) și sintagma „90 de zile” din art. 186 alin (5) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003.

18. Curtea a reținut că, în sensul articolului 25 alineatul (4) din Constituție, arestul preventiv poate fi aplicat pentru o perioadă totală de cel mult 12 luni, care include atât etapa urmăririi penale, cât și etapa judiciară, până la emiterea încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond.

19. Astfel, având în vedere identitatea de obiect, Curtea reține că sesizarea nu poate fi declarată admisibilă.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputaților în Parlament Vasile Bolea și Adrian Lebedinski privind controlul constituționalității

articolului 186 alin. (3), (8), (9) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 26 februarie 2016
DCC nr. 6
Dosarul nr. 5a/2016*